

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Examensarbete 15 hp – Journalistik

”Kvinnlig idrottare” eller bara idrottare?

En kvantitativ studie – Stereotyper och könsmonster i svensk sportjournalistik

Författare: Gustaf Hallin

Handledare: Maria Elliot

Examinator: Renaud De la Brosse

Termin: HT18

Ämne: Journalistik

Nivå: Kandidat

Abstract

Author: Gustaf Hallin

Title: "Female athlete" or just "athletes"?

A quantitative study - Stereotypes and gender patterns in Swedish sports journalism

Location: Linnaeus University

Language: Swedish

Number of pages: 30

My ambition with this study is to seek clearance in how the media shape male and female floorball players in Sweden. I've used a quantitative content analysis for that purpose.

One of my main questions was with which attributes female or male players gets ascribed.

I studied over 300 articles in Swedish newspapers Aftonbladet and Expressen. 194 articles were mainly about male players, and 112 articles were about female players. Eighteen articles couldn't be defined, and fall under that variable. A total of 323 articles were found.

I found that female players are more discriminated in terms of speaking directly in the article. The male players were more represented in the articles, with own quotes.

One interesting thing found was that objectification is a rare thing on these platforms. If anything is to be said regarding that, it's the fact that male players are more subject to objectification. But the results were so few, that it would be unwise to make a big deal out of it.

Also interesting is that male players more often are mentioned as "athletes" and female players are more often mentioned as "people" or just "persons". They are described with their name. But, female players are at the same time also more often than the male players, described with qualities as players and with achievements that follows with those skills.

Another result was that male players all together, gets more space in the media, than the female players. Due to the fact that the male players gets a lot more articles, and also more pictures, if you look at the code-scheme.

Nyckelord

Floorball, floorball players, quantitative content analysis, code-scheme, objectification, gender,

Innehåll

1 Inledning	Fel! Bokmärket är inte definierat.
1.2 Syfte	2
1.3 Frågeställningar	2
1.4 Innebörden som fall	2
2 Tidigare forskning	3
2.1 Iscensättningen av kön i idrott	4
2.2 Kvinnor inom idrott	5
2.3 Genusdiskurser	5
3 Teori	7
3.2 Genusteorin	7
3.3 Diskrimineringsteorin	9
Exkludering	10
Objektifiering	10
Nedvärdering	11
4 Metod & Material	11
4.1 Metod	11
4.2 Material	12
4.3 Valet av Sportbladet & SPORT-Expressen	14
4.4 Metodkritik	14
5 Reliabilitet & Validitet	15
Forskningsetiska överväganden	15
6 Resultat	15
6.1 Tabell 1	16
6.2 Tabell 2	17
6.3 Tabell 3	18
6.4 Tabell 4	19
6.5 Tabell 5	20
6.6 Tabell 6	20
Sammanfattning resultat	21
7 Analys	22
8 Slutdiskussion	27
Referenser	
Bilagor	I
Bilaga 1. Kodschema	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Bilaga 2. Kod-tabell	Fel! Bokmärket är inte definierat.

1. Inledning

Vi pratar ofta om rättvisa och jämställdhet inom idrotten, dessa diskussioner kommer upp med jämna mellanrum och det som ofta diskuteras är de ekonomiska skillnaderna, sällan bevakningen av dessa sporter.

Diskussionerna handlar främst om fotboll och ishockey, men de är också relevanta för andra idrotter.

Något som är intressant att undersöka är hur medier fördelar bevakningen av större sporter, såsom fotboll, innebandy eller ishockey. Framförallt fotboll och ishockey anses som traditionellt manliga idrotter, och det har också synts i sportjournalistiken (Wallin, 1998).

Fram till slutet på 20-och början på 30-talet så handlade nästan all sport om manliga idrottare. Det var först då som kvinnor började ägna sig åt olika sporter så som bandy, friidrott, skidor och tennis.

Fler och fler kvinnor började idrotta, och då förändrades också sportrapporteringen, även om det har gått trögt. Forskning kring representation inom sportjournalistik visar att den manliga idrotten fått allt mindre plats med åren, och att damidrotten fått desto mer plats i sin tur (Wallin, 1998).

Jag har reflekterat över min forskningsfråga och kommit fram till att jag vill undersöka hur svensk sportjournalistik gestaltar kvinnliga och manliga daminnebandyspelare i Sverige.

Hur svensk sportjournalistik gestaltar kvinnliga och manliga spelare kan mycket väl vara av samhällsvetenskapligt intresse, för att få journalister medvetna om hur deras arbete eventuellt förstärker eller bidrar till stereotyper eller könsmönster inom idrotten och samhället.

Det är också den övergripande forskningsfrågan för min studie.

Jag hoppas att min studie bidrar till forskningen om rapporteringen av genusdiskurser inom idrott, och kan öka förståelsen för hur det faktiskt ser ut inom just den idrotten jag valt att studera. Det finns redan en hel del forskning som kopplar sportbevakning och journalistik, men inte så mycket om just min forskningsfråga, och inte inom det fall jag har valt.

1.2 Syfte

Det är lätt att få en bild av innebandyn som relativt jämställd. Det rapporteras sällan om orättvisor och felaktigheter inom innebandyn i svenska medier. Damspelare och herrspelare ses därför som jämlikar utåt sett. Därför blir det intressant att studera hur jämlik själva rapporteringen av spelarna och innebandyn är. Jag kommer att presentera i frågeställningarna nedan mer precist hur jag ska göra detta. Syftet med den här studien är att undersöka hur kvinnliga respektive manliga innebandyspelare gestaltas i svensk sportjournalistik.

1.3 Frågeställningar

Jag har identifierat två övergripande frågeställningar, och fyra stycken underfrågeställningar till min studie. Dessa kommer sedan ligga till grund för kodschemat som jag presenterar senare.

Frågeställningarna kopplade till studien är följande:

- 1.** Vilka attribut tillskrivs damspelare respektive herrspelare i svensk sportjournalistik?
 - 1.2. Betonas utseendet på spelarna i svensk sportjournalistik?
 - 1.3. Får kvinnliga och manliga spelare komma till tals?
 - 1.4. Betonas könet på kvinnliga spelare mer än på manliga spelare?
- 2.** Hur många artiklar skrivs om damerna respektive herrarna i svensk sportjournalistik?
 - 2.2. Vilket utrymme får damspelare respektive herrspelare i artiklarna?

1.4 Innebandyn som fall - bakgrund

Innebandy är en förhållandevis stor sport. Totalt finns det runt 250 000 medlemmar i innebandyförbundet, enligt Riksidrottsförbundets rapport från 2017. Med den siffran så är det bara fotboll, golf, friidrott och gymnastik som är större ur ett medlemsperspektiv. Vad beträffar antalet licensierade spelare så ligger siffran på närmare 116 000 spelare och med det är innebandyn den största inomhusidrotten, sett till antalet utövare.

Av dessa 116 000 är 30 % kvinnor. 38 000 kvinnor och 78 000 män. Det visar att innebandyn inte riktigt är jämställd på det sättet, men det har gått framåt, om än långsamt. För tio år sedan var andelen kvinnliga spelare 27 %.

Det är med andra ord en sport som berör ett stort antal människor, och därför är det intressant att se hur medier gestaltar innebandyspelare ur ett genusperspektiv, **alltså** manligt jämfört med kvinnligt.

Innebandy är intressant rent vetenskapligt då det som tidigare nämnt är en av de största inomhusidrotterna i Sverige. Till skillnad från sina likar ishockey och fotboll, där diskussionerna om ekonomiska och bevakningsmässiga villkor jämt och ständigt blommar ut, sker inte samma diskussioner inom innebandyn.

Det finns ingen tidigare forskning som kombinerar innebandy ur ett genusperspektiv och en kvantitativ undersökning, och därför ser jag ett tomt spår och ett behov av att undersöka närmare hur jämställd den mediala rapporteringen av innebandyn är. Precis som jag redan beskrivit så förekommer inte samma diskussioner inom innebandyn som i andra större sporter i Sverige.

2. Tidigare forskning

Det finns en hel del tidigare forskning som berör sport och skillnader mellan kön, och jag kommer att hänvisa till den när det behövs. Håkan Larsson är forskare vid Lärarhögskolan i Stockholm, och har forskat kring iscensättning av kön i idrott. Hans arbete kommer att refereras till löpande under arbetet.

Gender in sports är en vetenskaplig artikel som EU:s genusavdelning, EIGE (European Institute for Gender Equality) ligger bakom.

Kerstin Engström är forskare vid Umeå Universitet, och hon har undersökt hur genuskurser tar sig uttryck i svensk dagspress.

2.1 Iscensättningen av kön i idrott

Håkan Larsson har varit involverad i ett arbete som jag har undersökt och som är relevant för min studie. Det är *Iscensättningen av kön i idrott*. Han lyfter fram flera intressanta resultat ur den studien.

Det som är intressant för min studie är att undersöka på vilket sätt som normer speglar Sportbladet och SPORT-Expressen, med andra ord, hur det speglar deras rapportering om innebandy.

Larssons forskning kan hjälpa mig att få en förståelse för hur idrottare och andra (tränare, allmänhet) beskriver idrottare, och vilka föreställningar som råder. Det gör att jag lättare kan urskilja de eventuella könsmonster och normer i mediernas rapportering av innebandy.

Idrottens könsmonster tar itu med de könsmonster som finns i vårt samhälle och de normer som möjliggör dessa monster.

- Normer uttrycker även maktordningar. Att det finns handlingsregler och påbud innebär inte att alla beter sig som förväntat. Det finns alltid människor som inte klarar av att – eller vill – leva upp till normerna. Ofta hamnar de utanför. Möjligen kan de ha andra symboliska tillgångar som gör att de kan delta, trots att de saknar en specifik tillgång. – Larsson, 2018.

Normerna ger sig till känna främst som underförstådda antaganden om hur saker och ting ligger till.

Normer är ett slags självklara direktiv för hur saker och människor är och ska vara. Män ska vara på ett sätt, och kvinnor ska vara på ett annat sätt. (Larsson, 2018).

Till exempel visar hans intervjustudie att idrottarna, i det här fallet, friidrottare i 15–19-årsåldern, att de själva resonerar kring sitt idrottande utifrån de rådande könsrollerna i samhället. De intervjuade resonerar kring stereotypa delvis mycket traditionella könsroller.

När pojkar intervjuas pekas flickorna ut som de konfliktradda och passiva, medan pojkarna framställs som enkla att ha att göra med; de lyssnar på skäll och skärper sig. Pojkarna är de ”seriösa”, medan flickorna ses som ”oseriösa”. Det är främst tränarna till barnen som ger denna bild, men även i olika intervjuer med pojkar och flickor

framkommer även liknande tendenser. Flickorna framställs på ett traditionellt sätt, liksom pojkarna (Larsson, 2018).

Det verkar som att ungdomarna och människorna själva hjälps åt att cementera, delvis normalisera dessa könsförhållanden och roller. Det jag vill ta reda på är om det kan finnas ett samband, om det kan vara så att Sportbladet och SPORT-Expressen bidrar till stereotypisering eller normalisering av könsroller. Därför finner jag denna forskning intressant för min studie.

2.2 Kvinnor inom idrott

Det europeiska institutet för jämställdhet (EIGE), har skrivit en rapport som heter *Gender in sport*. Den syftar till att undersöka hur representationen av kvinnor ser ut inom idrottens värld. Såväl idrottare som kvinnor på chefspositioner.

EIGE belyser också relationen mellan medierna och hur de gestaltar kvinnliga och manliga idrottare.

Sporter förmedlar strukturer, och dessa strukturer har medier inte stoppat, utan om något snarare främjat (EIGE, 2017). Med det menas att medier förstärker stereotypa könsroller, och att det underminerar kvinnliga idrottares prestationer. I medier ligger då tyngdpunkten på det mer feminina och sköna hos kvinnor, snarare än deras egenskaper och styrkor.

Det är väldigt intressant att se om det är likadant inom innebandyn, en sport som inte får lika mycket medialt utrymme som andra sporter. Med hjälp av EIGE:s rapport kan jag använda den för att få en verklig inblick i hur det ser ut när det gäller fördelningen av och kvinnor och män inom idrottens värld. Det ger en förståelse om hur det ser ut, och den kan jag själv använda när jag analyserar resultatet, för att se om det stämmer överens med fallet innebandy.

2.3 Genusdiskurser

Precis som jag skrev i inledningen så har Kerstin Engström fokuserat på hur genusdiskurser tar sig uttryck i svensk dagspress, och därigenom de förändringar som kan tänkas föreligga. Delvis om de förändras eller fortgår i liknande form.

Hennes arbete bidrar till förståelse och kunskap för hur det kan se ut i medietexter när medierna befäster eller utmanar könsmonster och normer, hon förtydligar också hur det kan se ut när sådan rapportering tar plats, och det gör att jag lättare kan dra slutsatser och analysera texterna.

Engström ger uttryck för konkreta mönster som talar om hur medier hjälper till att reproducera normer och stereotyper, och det är något jag kommer att ha användning för i mitt arbete, därför att jag kan studera, och se om liknande mönster finns i artiklarna om innebandy.

Engström menar att mediernas diskursiva makt ligger på flera nivåer, både i vad som ges utrymme, men också hur det representeras, ramas in eller gestaltas. Hon har studerat det som kallas dagordningsteorin, alltså att medierna har makten när det gäller hur olika ämnen ska behandlas i det redaktionella arbetet, och därmed avgöra vad som får plats och hur mycket plats det får.

Det är värdefullt för mig under mitt arbete, då det ger mig en förståelse för när jag analyserar artiklarna.

Engström menar att genusordning formas när de olika könen positioneras olika i artiklarna. Hon menar att frånvaron av män i vissa ämnen förstärker en diskurs om att det är ”kvinnofrågor”, eller för den delen ”mansfrågor”.

Engström visar också på en annan faktor som gör att medier reproducerar traditionella könsmonster. Det sker genom en paradoxal beskrivning.

- För det tredje reproduceras traditionella genusmönster paradoxalt nog just i formuleringar som uttryckligen bryter mönstren, i det omkastade tal som går ut på exempelvis att även män kan vara mjuka, rädda och visa känslor eller att även kvinnor vågar satsa på mer riskabla aktieköp. Genom att betona undantagen bekräftar utsagorna regeln, i detta fall genuskodade mönster och norm(alitet). – (Engström, 2008.)

Medierna befäster alltså könsregler och normer genom att gestalta män och kvinnor på otraditionella sätt. Det blir ett slags omöjligt uppdrag i strävan att inte förstärka normer och könsmonster. Det går alltså inte att undvika, hur medierna än bär sig åt. Mediernas gestaltning befäster traditionella könsroller och normer, oavsett hur den ser ut.

3. Teori

För att kunna analysera det material som ligger till grund för denna studie har jag valt ut två teoriramar som ska hjälpa mig att analysera artiklarna. Genus-och diskrimineringsteorin.

3.1 Genus

För att kunna analysera relationerna mellan de manliga och kvinnliga innebandyspelarna kommer jag att studera genusordningen, alltså vilka som har företräde, om manliga innebandyspelare ges mer plats och andra företräden i valda medier än de kvinnliga spelarna?

Yvonne Hirdman

Den manliga normen innebär att kvinnor kommer i andra hand. Mannen är norm, och kvinnan är snarare ett tillägg, till för att tillfredsställa mannen (Hirdman, 2007). Så lyder genusordningens teori om den maktstruktur som konstruerats av samhället.

Allmänheten gör en skillnad mellan män och kvinnor, långt utöver de biologiska skillnader som föreligger mellan man och kvinna. Det skapas ett ”vi” och ”dem”.

Medierna kan ha samma makt att skapa denna skillnad på kön, medvetet eller omedvetet genom sin rapportering. Hur de använder den makten kommer jag att undersöka här.

Hirdman (2007) definierar genuskontrakt som en del av genussystemet. Dessa kontrakt fungerar som ett slags osynliga avtal mellan män och kvinnor. De talar om hur respektive kön ska uppträda i olika sociala situationer, och vilka roller som är tilldelade respektive kön. Det blir högst intressant att reda på hur genuskontrakten tar sig form även i mediernas rapportering.

Genom att tala i sådana termer som genuskontrakt får vi också ett redskap för att beskriva begränsningarna för kvinnors möjligheter.

Det gör att vi snabbt lär oss att se vad som är ”tillåtet” för kvinnor i dagens samhälle, och det kan ge oss en insikt för om och i så fall hur medier gestaltar idrottskvinnor på ett visst sätt.

Gunilla Jarlbro

Gunilla Jarlbro (2006) bidrar med en hel del perspektiv som kommer hjälpa mig att veta vad jag ska studera närmare i texterna.

Hon diskuterar kring mediernas roll som forum för åsiktsyttringar och kulturyttringar. Får alla åsikter komma till tals i svenska medier? Är det så att en genuskategori har större möjligheter att göra sina åsikter hörda i den offentliga debatten? Det är något jag kommer undersöka i min studie.

Jarlbro menar vidare att det kan innebära en risk mot demokratin om det är en skev fördelning av åsikter och grupper i medier.

Det är viktigt i en levande demokrati att alla medborgartyper – kvinnor, män, svenskar, invandrare, hög – och lågutbildade osv – får lov att komma till tals, och att var och ens röst är lika mycket värd i den offentliga debatten (Jarlbro, 2006).

Jarlbro (2006) skriver också att det inte bara handlar om hur ofta en får komma till tals, utan också i vilka sammanhang.

Får kvinnor komma till tals vid tillfällen som är mindre meriterande, eller där det förväntas ”mindre” av dem? Det är en faktor jag kommer ta med när jag tittar på materialet och en utgångspunkt i den analys som senare ska göras.

Särskilt ett citat i Jarlbros *Medier, genus och makt* (2006) kommer till användning här. Det gäller den diskussion som fördes under 60-talet när kvinnor började spela fotboll och den kontrovers som uppstod bland somliga, men inte medierna.

- Hur skildras då kvinnor i sportjournalistiken i dag? Ser man samma tendens som vid sextiotalets slut, dvs att journalister driver kvinnors rättigheter att utöva alla möjliga sporter? Framställs kvinnliga idrottsutövare på ett annat sätt än sina manliga kolleger?

Det är många frågor som är inbäddade i det citatet, men det är framför allt en som är relevant för mig, i denna studie. Framställs kvinnliga idrottare på ett annat sätt än sina manliga kollegor? Vi har sett att det förekommit längre tillbaka, frågan som återstår är om det förändrats eller om vi kan se snarlika tendenser idag.

Knut Helland

Idrottsarenor har idag en central roll i att lyfta fram kommersiella budskap, där är bilden av könen högst central, och därmed har journalistiken som budbärare en roll att fylla (Helland, 2003). Han menar att det går att argumentera för att damfotbollen inte riktigt får den mediala uppmärksamhet som den förtjänar i relation till herrfotbollen. Det handlar alltså om prestationer, och damspelarna behöver göra sig förtjänta av uppmärksamheten.

Genom att läsa Helland (2003) så kan jag få värdefulla verktyg för att se hur jämställdheten mediala bevakningen av innebandy är.

Under lång tid har kvinnor utkämpat en kamp på planen för jämställdhet, och mot den diskriminering som först uppstod när det kvinnor började idrotta. Allmänheten misstrodde tjejer som ville börja sporta. Genom nästan hela historien så har fotbollen och andra sporter varit en plats för män och endast män (Helland, 2003).

Det gäller dock inte innebandyn, då sporten är så pass ung som den är. Det var först i slutet på 80-talet som innebandyns utveckling tog fart på riktigt, och då blev det också en sport för båda könen. Killar som tjejer hade i princip samma förutsättningar att spela.

3.2 Diskriminering

När jag har tagit upp genusteorin så finner jag att teorin om diskriminering lämpar sig i min studie också. Där är Kristina Boréus (2005) framträdande, där hon i hennes studie bland annat belyser den diskursiva diskriminering, som medierna på ett eller annat sätt har en relation till.

Detta är högst intressant att använda i min studie, för att se om det förekommer någon form av diskriminering åt något håll genom dessa sajter. Behandlas kvinnor på ett annat sätt än män?

Vad betyder då diskriminering? Boréus definierar det bra här i avhandlingen:

- Med diskriminering avses här orättfärdig negativ särbehandling av människor, kopplad till deras (tillskrivna)gruppstillhörighet. "Negativ särbehandling" syftar på behandling som på något sätt är sämre än den behandling som personer som räknas till den diskriminerande partens egen grupp, utsätts för. – (Boréus, 2005.)

Diskursiv diskriminering handlar om diskriminering med språkliga medel. Det finns flera olika former av diskriminering i text, och Kristina Boréus har definierat flera olika former av tecken på diskriminering. Bland de begrepp som Boréus tar upp finns bland

annat exkludering, objektifiering och nedvärdering de mest aktuella. De kommer att redovisas i varsin underkategori nedan.

Exkludering

Exkludering syftar till att olika aktörer stängs ute från diskussioner, ämnen och andra saker som majoriteten av befolkningen har tillgång till. (Boréus, 2005).

Enligt det perspektivet betyder det att till exempel kvinnor ignoreras och inte får komma till tals i ämnen som rör dem, till exempel jämställdhetsfrågor. Exkludering är dock inte svart på vitt. Det finns olika grader av det, där den nyss nämnda är den tydligaste att urskilja. Det finns också en till dimension av det, där man inte låter berörda aktörer uttrycka sig direkt i artikeln, utan journalister och nyhetsskapare refererar direkt till dem istället från något annat sammanhang. I den mån någon kan sägas delta i en debatt på egna villkor från början styrd av mediastrukturen, gör de det (Boréus, 2005).

Objektifiering

Objektifiering är också intressant. Med det menas att grupper och människor behandlas som om de vore saker, ting. Det ger mig förståelse för huruvida medier objektifierar innebandyspelare i rapporteringen. Framställs de kvinnliga spelarna som ”objekt”? Eller för den delen, framställs de manliga spelarna som ”objekt”? Vid händelse av att kvinnor, eller män för den delen, beskrivs utifrån ett sexistiskt sätt eller med objektifierande ord, kan jag urskilja det i texterna med hjälp av Boréus (2005) teori.

Tidigare har det varit väldigt vanligt att kvinnornas existens i idrottsvärlden varit villkorad av sitt utseende, och det har speglats av sig i rapporteringen. Ta Helena Tolvheds beskrivning av hur rallyföraren Ewy Rosqvists beskrevs i pressen på 60-talet som exempel.

- Med ständiga referenser till Ewys och Ursulas blonda skönhet konstruerar pressen en ”typiskt svensk”, heterosexuellt begärlig kvinnlighet, som placerar de två inom ramarna för det kulturellt begripliga. (Tolvhed, 2015).

De kvinnliga idrottarna var tvungna att beskrivas utifrån sin skönhet för att kunna rättfärdiga sin plats inom den traditionellt manliga arenan som var idrotten förr i

världen. Det är också något som jag kommer att titta närmare på, för att se om det fortfarande förekommer, i modern tid.

Nedvärdering

Nedvärdering är ett verktyg som används för att förminska någon eller för att framställa någon eller några som mindre värda än andra grupper/personer. Genom enskilda talhandlingar kan individer beskrivas i nedsättande termer och dessutom tydligt sorteras in i en kategori. Den som utfört talhandlingen, t.ex. skrivit en viss text, kan ha gjort det utifrån en negativ stereotyp om personer i denna kategori (Boréus, 2005).

Det handlar dock mycket om kontexten och sammanhanget när det gäller att analysera möjliga fall av nedvärdering i texter. Ord som sägs eller skrivs om vissa personer kan innebära en typ av nedvärdering, medan samma ord kan vara ok i ett annat sammanhang.

Det som blir intressant för mig är att försöka urskilja i texterna är om det förekommer.

4 Metod & Material

4.1 Metod

Jag använde en kvantitativ innehållsanalys för min studie. En kvantitativ innehållsanalys är ett mycket användbart verktyg när man vill ha svar på frågor som hur ofta eller hur frekvent något förekommer (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Towns & Wängnerud, 2017). Jag använde också ett kodschema för att analysera artiklarna ytterligare. Jag använde mina frågeställningar och omvandlade dem till variabler i ett kodschema.

Under analysarbetet av resultatet använde jag de teorier jag valt. En kvantitativ innehållsanalys gjorde så att jag med egna ögon kunde se den mängd som ges respektive kön och kodschemat hjälpte mig att se hur de olika könen gestaltades i valda medier.

Jag blev tvungen att se till att jag fick ett tillräckligt stort material för att kunna dra några slutsatser, då en kvantitativ uppsats handlar om just det, mängden av material.

En kvantitativ innehållsanalys fungerar bättre när det gäller att hantera siffror, än vad en kvalitativ metod gör, som snarare fungerar på ett mer fördelaktigt sätt när det gäller att analysera texter, och urskilja diskurser i dessa. Det är inte det jag har gjort, utan snarare lite av både och.

Det kvalitativa i studien handlar om att jag gjort en analys av materialet som jag samlat in och sammanställt. En analys är alltid kvalitativ, oavsett hur insamlingen av materialet sett ut.

Jag ville ha siffrorna för att ta reda på utrymmet, och kunna se hur frekvent och på olika sätt sportjournalistiken rapporterade om innebandyn, samtidigt ville jag studera artiklarna genom kodschemat och dess variabler.

Då det är VM vartannat år för damerna och herrarna var jag tvungen jag att ta detta i beaktande, och det innebar att jag oavsett säsong, skulle få en säsong där damerna och herrarna skulle spela VM. Studien består med andra ord av en innehållsanalys med material från Sportbladet och SPORT-Expressen under en period av två hela innebandysäsonger. Jag har motiverat valet av Sportbladet och SPORT-Expressen i ett skilt avsnitt längre ner.

Kvantitativa metoder fungerar bäst när det är viktigt att kunna sätta siffror på undersökningsmaterialet (Eliasson, 2018). För att kunna överblicka hur mycket utrymme och vilken roll dam-och herrspelare får i sportjournalistikens rapportering, anser jag att en kvantitativ innehållsanalys passar bäst för min studie. Eftersom att jag har ett relativt stort material att gå igenom, så fungerar den kvantitativa metoden bäst, då den lämpar sig för att kunna dra slutsatser och säga något om större grupper (Eliasson, 2018).

4.2 Material

Notera att det är *artiklar* och *bilder* jag har studerat, inte krönikor eller reportage om spelare eller ledare. Artiklarna ska handla om innebandy, spelare eller lag i högsta serien alternativt landslaget. Urvalet har skett i mediearkivet Retrievers databas. Aftonbladet och Expressen är sökmålen. Det är med andra ord nyhetsartiklar jag tagit med.

Perioderna jag undersökt är 1 september 2016 till den 30 april 2017, och 1 september 2017 till 30 april 2018. Det motsvarar två säsonger på den högsta nivån i Sverige. Notera att det under den första urvalsperioden skedde ett VM för de svenska herrarna, och under den andra perioden ett VM för de svenska damerna. Det kan ha påverkan på hur stort antal texter som skrivs, och fördelningen mellan damer/herrar. Detta resulterade i 450 träffar vid söktillfället. Dock kom jag inte upp i den siffran, då många gick bort vid urvalet, som tas upp längre ned på denna sida.

Således var jag tvungen att göra ett urval av träffarna. Jag nämnde i inledningen av kapitlet att jag valde artiklar ur två tidsperioder, och att varje säsong innehöll ett VM, dam eller herr. Av de träffar som försvann vid urvalet var det sådana som bara innehöll ett ord om innebandy, men inte handlade om innebandy i huvudsak. Det kunde också vara material som tablåer, eller reportage och krönikor. Totalt blev det 324 artiklar jag analyserade. Jag gjorde dock bedömningen att jag hade tillräckligt med material för att kunna genomföra innehållsanalysen.

Jag urskiljde nyhetsartiklarna från reportage på ett par sätt. Framför allt genom antalet tecken. Reportage brukar vara längre än nyhetsartiklar, och majoriteten av alla artiklar var skrivna inom samma tidsrymd. Därför var det möjligt att särskilja reportagen från artiklarna.

Notera också att jag med antal bilder menar det antal bilder som finns i respektive av de artiklar jag undersökt. Det är *inte* antal artiklar som innehåller bilder, utan det kan alltså vara flera bilder som kommer från samma artikel. Bilderna kan föreställa miljöbilder, bilder på de aktuella spelarna eller ledarna, och publikbilder.

Så länge det är en bild som har något med innebandy att göra eller visar bilder på innebandyspelare och publik eller miljöbilder inne i en hall, så kommer den räknas den in i underlaget.

Värt att understryka i sammanhanget är att det inte är en bildanalys jag gjort, utan jag har bara noterat antalet bilder för respektive variabel.

4.3 Valet av Sportbladet & SPORT-Expressen

Sportbladet är Aftonbladets sportavdelning. Aftonbladet är en av Sveriges största kvällstidningar, och Sportbladet är en av Sveriges största sporttidningar. SPORT-Expressen är samma sak, det är Expressens sportbilaga.

Jag valde sportbilagorna från de två största kvällstidningarna i Sverige. Detta för att de är de två medier i Sverige som mest frekvent rapporterar om innebandy, och samtidigt har den största publiken. Det fanns andra medier som rapporterade mer frekvent om innebandy, men de hade inte tillnärmelsevis lika stor publik som Sportbladet och SPORT-Expressen. Det gäller specialiserade nyhetskällor, som fokuserar enbart på innebandy, men de lockar inte lika många läsare totalt sett.

Det gjorde att det var ytterst intressant att se hur deras gestaltning av innebandyn i Sverige ser ut, och om de förstärkte eller bidrog till stereotypa könsmonster, och i sådana fall, hur.

4.4 Metodkritik

En sak som uppenbarade sig under arbetets gång var distinktionen mellan artiklar och reportage. Närmare bestämt nyhetsvärdet. Artiklar skrivs huvudsakligen utifrån ett nyhetsperspektiv. Något har hänt nyligen. Det betydde att det gick att föreställa sig att de texter som valdes ut hade någon form av sportslig merit eller erfarenhet i sig.

Reportage skrivs utifrån en annan dramaturgi. I ett reportage hade det varit annorlunda, där hade det kanske varit en blandning av personliga förluster, eller sportsliga meriter, eller ett livsöde som skildras.

Hade jag valt att ta med reportage hade statistiken med största sannolikhet lutat mindre åt sportsliga meriter och mer åt andra saker.

Jag inser att det kan finnas invändningar mot detta upplägg, men det är så jag valt att genomföra studien. Därför valde jag att exkludera reportage från studien.

Det hade kunnat bli ett annat resultat om man definierat uteslutning på så sätt att det är en total exkludering, utan invävda citat från andra källor överhuvudtaget.

Ett problem som jag stötte på upprepade gånger var under arbetet med datainsamlingen. Jag upptäckte variabler och variabelvärden som borde finnas med, och variabler som varit onödiga. Det innebar att jag under arbetets gång fick redigera kodschemat och kodtabellen löpande.

Med facit i hand, kunde jag ha valt att använda mig av ännu fler variabler, vilket hade gjort resultatet och analysen mer utförlig. Det hade gett mig ett större underlag för analysen. Och kunnat hjälpa mig att besvara frågeställningarna med större säkerhet.

5. Reliabilitet & validitet

Reliabilitet syftar till undersökningens tillförlitlighet. Reliabiliteten anses vara hög om undersökningen ger samma resultat, upprepade gånger (Eliasson, 2018). Jag anser att min studie har en hög reliabilitet, då jag klargjort definitionen av alla variabler, och gjort det så tydligt som möjligt, för att utelämna alla möjligheter av andra tolkningar av variablerna.

Validitet handlar om undersökningen verkligen mäter det den ska mäta (Eliasson, 2018).

Min validitet får också anses vara god, då jag utifrån frågeställningarna sett till att jag mätt det jag ska mäta. Jag har formulerat variablerna utifrån mina frågeställningar.

Forskningsetiska överväganden

Jag har reflekterat över om min studie skulle kräva några forskningsetiska ställningstaganden, eller om något behövdes ta hänsyn till. Efter övervägande har jag kommit fram till att det inte behövs, då det inte rör sig om några känsliga uppgifter som publiceras eller sprids i samband med studien.

6. Resultat

Resultatet av datainsamlingen kommer att presenteras med det viktigaste i huvudsak här. I de följande tabellerna räknas siffrorna i procent som en del av det totala antalet

artiklar som skrivits om respektive kön. Läs också bilaga 2 för att se hur sammanställningen gått till.

6.1 Antal artiklar & bilder

Antalet artiklar om manliga spelare alternativt herrinnebandy var i kraftig majoritet sett till de kvinnliga motsvarigheterna. 194 artiklar skrevs under den här perioden om herrinnebandy, jämförbart med 112 artiklar för damerna.

Antal artiklar för *Manliga spelare/herrinnebandy*: 194 artiklar.

Antal artiklar för *Kvinnliga spelare/daminnebandy*: 112 artiklar.

Antal artiklar för *Delvis herrinnebandy-och delvis daminnebandy*: 18 artiklar.

Totalt antal artiklar: 324 artiklar.

I kategorin för icke definierbart hamnade sådana artiklar som berörde både dam -och herr, eller inte kunde tydas som något av alternativen alls. Totalt räknades 18 artiklar in i den kategorin. Nedan följer en kort sammanställning av artiklarna.

64 procent av dessa artiklar handlar om manliga spelare, eller herrinnebandy. Det innebär att andelen artiklar som handlar om kvinnliga spelare, eller daminnebandy, inte alls får lika mycket bevakning som herrarna. Förhållandet 64-36 talar sitt tydliga språk. Siffrorna indikerar att det är herrinnebandyn som prioriteras i första hand, även om det inte går att veta säkert.

Tabell 1. Hur många bilder som totalt sett figurerat i artiklar om manliga och kvinnliga innebandyspelare.

V.1 Manliga spelare/herrinnebandy		V.2 Kvinnliga spelare/daminnebandy	
Bilder:	117		117

När det kom till den första variabeln av bilder i de respektive var resultatet klart överraskande. Vid räknandet av hur de bildsätte de undersökta artiklarna blev det ett precis jämnt resultat. 117 bilder för manliga spelare eller herrinnebandy och 117 bilder för kvinnliga spelare eller daminnebandy. Det blir dock skevt att tro att detta är 117 artiklar med en bild innehållandes. Så är inte fallet. I ett fall identifierades en artikel från

Sportbladet om daminnebandy, den innehöll en bildserie på 66 bilder enbart den artikeln. Någon liknande motsvarighet i herrartiklar fanns inte.

Det går alltså att säga, utan en matematisk uträkning, att snittet av bilder per artikel på herrsidan, vore högre än på damsidan, om den artikeln med bildserien ströks. Det här visar att redaktionen lägger större engagemang på herrarnas artiklar än på damernas. En bild i en artikel ger en känsla av att reportern ansträngt sig för att presentera en text som mer läsbar, än en artikel utan bild. Vid fall där bild saknas ger det ett annat, tråkigare och tröttare intryck. Läsarens önskan att läsa artikeln, och helhetsintrycket, blir sämre om det inte finns några bilder i artikeln. Vad detta beror på går bara att spekulera i, och det tänker jag spara till diskussionskapitlet längre fram.

6.2 Benämningar

När det gällde benämningar av spelarna var resultatet något helt annat. Här finns knappt någon skillnad när det kommer till de valda variablerna. Jag redovisar det resultatet i tabell 2 nedan.

Tabell 2. Hur stor fördelning av benämningar som förekommer, för respektive kön.

Benämningar i antal artiklar / samt i procentform (%) n (män) =194 artiklar n (kvinnor) =112 artiklar	"Innebandy-spelaren"	"Kvinnan / mannen"	"Människan"
Män	66 artiklar (34 %)	2 artiklar	96 artiklar (49 %)
Kvinnor	35 artiklar (31 %)	0 artiklar	55 artiklar (49 %)

*Notera att det också fanns de artiklar som inte föll in i någon av dessa ovanstående variabler och därmed föll bort i resultatet, därför går inte de procentuella siffrorna jämnt upp. Det var totalt **64 artiklar (21 %)** som föll bort under den variabeln:*

7 artiklar i kategorin delvis herr-och daminnebandy.

33 artiklar i kategorin herrinnebandy.

24 artiklar i kategorin daminnebandy.

Männen tillskrevs subjektet spelare lite mer frekvent än kvinnor. 35 procent av artiklarna innehöll denna variabel medan ”endast” 31 procent av damartiklarna innehöll liknande tillskrivning.

Som synes ovan var det också helt jämnt i kategorin ”människan”, alltså huruvida de aktuella personerna omnämndes med sitt namn snarare än som sitt yrke som spelare eller som sitt kön.

Hälften av alla artiklar innehöll en sådan benämning på spelare eller ledare, både bland kvinnor, och män. Det visar att det inte förekommer några skillnader i hur medierna tillskriver spelarna subjekt, och att det är vanligast med att de benämns med sitt namn, efternamn, förnamn, eller hela namnet. Det förekommer i princip inte heller någon negativ betoning på könet, exempelvis: ”den kvinnliga superstjärnan”, eller den första ”herrspelaren” någonsin och så vidare.

6.3 Uteslutning

Jag undersökte också graden av exkludering, det vill säga, uteslutning.

Uteslutningen var också intressant, då dessa siffror är nästan på samma nivå. Herrarna uteslöts i 38 procent av de artiklar som handlade om spelare eller herrinnebandy.

Damera uteslöts i 41 procent av artiklarna. Vad som går att utläsa från detta resultat är att siffrorna är nästan proportionerliga, det vill säga att antalet artiklar som tas upp för variabeln följer det totala antalet artiklar, nästan. Det är dock kvinnorna som utesluts mer, kanske inte oftare, men sett till perioden som undersökts, har de uteslutits fler gånger än männen.

Tabell 3. Antal artiklar som visar hur mycket de båda könen exkluderas i artiklarna, d.v.s. inte får komma till tals direkt.

Benämningar i antal artiklar / samt i procentform (%) n (män) =194 artiklar n (kvinnor) =112 artiklar	V.9 Uteslutning av aktuell spelare.
Män	74 artiklar (38 %) av n-värde
Kvinnor	46 artiklar (41 %) av n-värde

Notera att det också fanns de artiklar som inte föll in i någon av dessa ovanstående variabler och därmed föll bort i resultatet, därför går inte de procentuella siffrorna jämnt upp.

Graden av uteslutning visar att de valda medierna relativt ofta inte har med citat från de personer de skriver om. Omkring två femtedelar av alla artiklar skrivs utan direkt kontakt med den eller dem som en skriver om. Siffrorna visar att det faktiskt förekommer en något högre grad av kvinnor än män i denna studie.

6.4 Bedrifter & Meriter

När det gällde variabeln för att se hur ofta damspelare och herrspelare beskrivs utifrån sina innebandymässiga prestationer och bedrifter så blev resultatet enligt följande tabell.

Tabell 4. Antal artiklar som beskriver hur mycket de båda könen beskrivs med sportsliga och innebandymässiga erfarenheter och meriter.

Benämningar i antal artiklar / samt i procentform (%) n (män) =194 artiklar n (kvinnor) =112 artiklar	V.10 Bedrifter/meriter.
Män:	171 artiklar (88 %) av n-värde
Kvinnor:	105 artiklar (93 %) av n-värde

De artiklar där ord och beskrivningar som lyfte fram kvinnliga spelares sportsliga erfarenheter och egenskaper är fler, sett till det procentuella antalet. Ingen jättestor skillnad kanske, men likväl en tydlig sådan. 88 procent av de manliga artiklarna innehåller någon form av beskrivning av meriter eller sportsliga erfarenheter.

För damerna ligger den siffran på 93 procent, vilket alltså betyder att de i större grad lyfts fram med sportsliga prestationer eller erfarenheter.

Överlag går det att säga att sportsliga meriter och prestationer är väldigt vanligt förekommande i den här studien, och vid fall där det inte sker, går att betrakta som undantagsfall snarare.

Den nästan ständiga återkommande betoningen på det sportsliga förstärker spelarnas identiteter som idrottare, och framförallt innebandyspelare. Det tar fokus från diskussion om andra saker, såsom kön och ekonomi.

6.5 Benämningar & Uteslutning

Jag studerade också hur många artiklar som innehöll en särskild benämning på spelarna och i samma artikel uteslöts. Jag redovisar det resultatet utifrån benämningarna ”innebandyspelaren”, i tabell 5, och benämningen ”människan” i tabell 6.

Tabell 5. Antal artiklar där benämningar utesluts ur texterna. Manliga och kvinnliga.

Antal artiklar där benämningar utesluts, / samt i procentform (%) n (män) =194 artiklar n (kvinnor) =112 artiklar	”Innebandyspelaren”
Män	26 artiklar (13 %) av n-värde
Kvinnor	22 artiklar (19 %) av n-värde

När vi sedan går vidare och studerar mer specifikt graden av uteslutning i artiklarna, märker jag följande. Kvinnliga ”innebandyspelare” nämns inte med citat direkt i artikeln lika ofta som män. En markant skillnad, får ändå sägas. I 19 procent av alla artiklar som skrivits utesluts denna kategori. Det är alltså inte kvinnliga spelare generellt, utan kvinnliga spelare som benämns som just innebandyspelare.

Endast i 13 procent av de artiklar som berör manliga spelare förekommer uteslutning av spelarna eller ledarna. Det innebär att de medierna oftare tar sig tiden att prata med de manliga spelarna som benämns som ”innebandyspelare”, och det hänger såklart ihop med den tidigare tabellen om uteslutning, där de kvinnliga spelarna mer ofta stängs ute, än de manliga.

Tabell 6. Antal artiklar där benämningar utesluts ur texterna. Manliga och kvinnliga.

Antal artiklar där benämningar utesluts, / samt i procentform (%) n (män) =194 artiklar n (kvinnor) =112 artiklar	”Människan”
Män	38 artiklar (20 %) av n-värde

Kvinnor	20 artiklar (18 %) av n-värde
----------------	----------------------------------

Notera att det också fanns de artiklar som inte föll in i någon av dessa ovanstående variabler och därmed föll bort i resultatet, därför går inte de procentuella siffrorna jämnt upp.

När vi sedan studerar den andra kategorin, spelare som snarare benämns som ”människor” i första hand, och där spelarna inte benämns som innebandyspelare, är det inte riktigt likadant. Det som sticker ut från den förra kategorin, är att de manliga spelarna i mycket högre grad utesluts i artiklarna, medan damerna ligger kvar på ungefär samma, procentuellt. I 20 procent av de artiklar som berör manliga spelare utesluts spelarna från att komma till tals direkt i artikeln.

För damerna är siffran på 18 procent. För herrarna är det en ökning med sju procentenheter jämfört med 13 procent i kategorin om ”innebandyspelaren”.

Här gäller istället alltså tvärtom från den förra kategorin. Medierna utesluter de manliga spelarna i högre grad, och stänger ute de som benämns som ”människan” betydligt oftare än vad de gjorde med ”innebandyspelaren”. Vad detta beror på går att spekulera i, men det sparar jag till slutdiskussionen.

Sammanfattning resultat

194 artiklar skrevs om manliga spelare alternativt herrinnebandy. 112 artiklar skrevs om daminnebandy, alternativt kvinnliga spelare under samma tidsperiod. 18 artiklar innehöll både dam-och herrinnebandy, och gick därför inte att definiera som något specifikt av de två alternativ som undersöktes. 117 bilder publicerades i båda kategorierna. Damerna hade dock färre artiklar med bilder i, då de hade en artikel som innehöll ett bildspel på 66 bilder. Det fanns inget liknande i artiklarna som handlade om herrinnebandy.

I 34 procent av artiklarna som handlade om herrinnebandy förekom benämningen ”innebandyspelare, eller liknande som syftade till spelaren, inte personen eller människan i sig.

Samma siffra för artiklar som handlade om daminnebandy var på 31 procent.

49 procent av artiklarna innehöll benämning på människan bakom rollen som innebandyspelare. "Personen" i sig istället för yrkesrollen som innebandyspelare. Det gällde både artiklar om herrinnebandy, och daminnebandy.

Damerna exkluderas också något mer än vad herrarna gör i sina artiklar. I 41 procent av artiklarna fick inte aktörer komma till tals direkt i texten. För herrarna låg den siffran på 38 procent.

Det går att återkoppla till Helland (2003), som menar att det går att argumentera för att kvinnliga idrottare inte får lika mycket medial uppmärksamhet som de motsvarande manliga idrottarna.

88 procent av artiklarna som rörde herrinnebandy involverade också någon form av betoning på sportsliga meriter och bedrifter för de aktuella aktörerna i texterna. För damerna låg den siffran på 93 procent.

7. Analys

I detta kapitel följer en analys av studiens resultat utifrån det empiriska materialet som hittats med de variabler som använts i kodschemat.

Jag kommer att använda mig av underrubriker, där jag delar in analysen tematiskt efter de frågeställningar jag har.

Objektifiering

Här är det relevant att komma ihåg vad Boréus (2005) säger om objektifiering. Med objektifiering menas att grupper och människor behandlas som om de vore saker, ting. Det som kom fram i studiens arbete var att totalt en artikel för de manliga spelarna innehöll beskrivningar av kroppsliga egenskaper. Den hittades i Expressen:

- *Vi är ganska rappa och pigga killar.*
- *Med rutinen är de rätt gamla också De har inte lika många unga och fräscha som vi har. Vi får ta dem på det, säger forwarden Rasmus Enström.*

Många har sett det finska laget, med spelare som Mika Kohonen, Tero Tiitu och Juha Kivilehto, som allt för ålderstiget och långsamt, och det kan bli avgörande i finalen.

I artikeln används beskrivningar av både svenska och finska landslagsspelares kroppar och åldrar, både på andra spelare, men också av sig själva. Ord som ”rappa”, ”pigga”, ”rätt gamla” och så vidare talar om fysiska och kroppsliga egenskaper. Det är ingen särskilt tydlig objektivering, utan möjligen en dold sådan.

Ingen av artiklarna som handlade om daminnebandy visade prov på något sådant. Med tanke på det minimala underlaget går det inte att säga att det förekommer i någon större utsträckning, men det händer. Dock ytterst sällan, precis som vi sett här. Det talar för en omvänd diskurs istället, där herrarna objektiveras, istället för damerna.

Även enligt rapporten från EIGE (2017) så förstärker medierna traditionella stereotyper genom att belysa det kvinnliga och feminina hos kvinnliga idrottare, och det gör i sin tur att de undergräver prestationerna som dessa idrottare står för. Svaret på frågeställningen visar att det inte stämmer i det här fallet.

När det gällde frågeställningen om könet på kvinnliga spelare betonas mer än på manliga spelare så kom det inte fram speciellt mycket material. För att kunna svara på den frågeställningen lades en variabel in för att kunna se om medierna betecknar spelarna som ”innebandyspelare”, ”kvinnliga innebandyspelare” eller personen i sig.

Variabeln för betoning på könet resulterade i två artiklar. Och de två gällde för manliga spelare, inte för kvinnliga. Svar nej alltså. Det är snarare så att könet betonas åt andra hållet istället, mer på de manliga spelarna, än de kvinnliga. Här är det värt att komma ihåg Larssons (2018) resultat i hans studie. Där ses de idrottande pojkarna som mer seriösa, och atletiska än vad flickorna gör.

Samma sak här som under föregående frågeställning. Medierna hjälper till att cementera könsmonster genom att positionera könen på olika sätt (Engström, 2008). I den här studien betonas könet på de manliga spelarna mer än på de kvinnliga spelarna.

Uteslutning

Tittar en på statistiken om graden av uteslutning, där spelare som tidningen skriver om inte kommer till tals direkt i artikeln, så är det blandat. I ungefär 60 procent av artiklarna, oavsett kön, får spelarna uttrycka sig direkt. Alltså, det stämmer i lite fler än hälften av fallen.

Även här går det att återkoppla till tidigare forskning. Enligt Engström (2008) så förstärker medierna könsmonster genom att positionera könen olika i texterna, men det är inget som märks i det här fallet heller.

Damspelare utesluts i något större grad än herrspelare från de artiklar som handlar om dem. Det för oss in på den diskursiva diskriminering som kan finnas i dessa texter.

Här kommer diskrimineringsteorin till pass. Uteslutning av röster i medier är en metod som inte lämpar sig, menar Kristina Boréus (2005). Enligt henne behövs det att en mångfald av röster får yttra sig, för att samhället ska hålla ihop. Negativ diskursiv diskriminering förekommer när grupper av människor utesluts i diskursen.

Boréus (2005), menar att uteslutning i diskurs är en form av social utestängning. Uteslutningen kan innebära att grupper stängs ute från diskurser som berör dem och funktioner i samhället de har nytta av. Det är något liknande som jag undersökt här. Citerar Sportbladet och SPORT-Expressen de berörda spelarna/ledarna direkt i artikeln? Annars blir det någon form av uteslutning, då de inte får komma till tals direkt. Sedan kan de ha blivit citerade från andra källor, men då det inte är Sportbladets eller SPORT-Expressens eget arbete med att få fram citaten eller intervjun med de aktiva, så räknas inte det i den här studien.

Antalet artiklar

194 artiklar skrevs om herrarna, 112 artiklar för damerna. Det ger ett totalt antal på 306 artiklar. Herrarna fick alltså utrymme och uppmärksamhet med fördelning 64 procent jämfört med 36 procent för damerna. Ett resultat som inte är så smickrande, och vittnar om det som vi tagit upp tidigare, att herrinbandyn får mer uppmärksamhet, och det betyder att det är herrinbandyn som prioriteras högre på Sportbladets och SPORT-Expressens redaktioner. Här går det att återkoppla till Hirdman (2007). Den manliga normen innebär att kvinnor kommer i andra hand. Mannen är norm, och kvinnan är snarare ett tillägg, till för att tillfredsställa mannen (Hirdman, 2007).

Sett till utrymmet de får, så är det förhållandevis jämnt. Själva textmängden beror helt och hållet på ämnet som det skrivs om. Där följer medierna en mall, och det blir ungefär samma mängd tecken, oavsett kön. Det som skiljer könen åt är det bildmässiga utrymmet.

Precis som vi har varit inne på så har herrarna ett högre snitt vad gäller bilder per artikel. Detta då damerna hade en artikel ensam med 66 bilder, vilket gör att resterande artiklar har ett mindre antal bilder än vad som är fallet för herrarna, då de hade lika många bilder, men ingen artikel med ett större antal bilder som var fallet för damerna. Sportbladet och SPORT-Expressen är alltså mer benägna att ge herrinnebandyn mer bildsättning än daminnebandyn. Även här går det att återkoppla till Hirdman (2007). Den manliga normen innebär att kvinnor kommer i andra hand. Mannen är norm, och kvinnan är snarare ett tillägg, till för att tillfredsställa mannen (Hirdman, 2007).

Av de artiklar som skrevs var ungefär 64 procent om herrinnebandy eller manliga spelare. Ett förhållande på 64-36 i fördel för herrarna. Det är siffror som jag trodde skulle vara mycket mer utjämnade.

Precis som den maktstruktur som genusteorin handlar om, räknas det manliga som norm, och det som går i första ledet. Enligt den traditionella genusordningens teori så förhåller sig det korrekt att det är männen som går i första hand. Det manliga är normen. (Hirdman, 2007).

Mängden uppmärksamhet som tilldelas dam-och herrinnebandy kan givetvis inte mätas i enbart antalet skrivna texter, och det är inte heller det jag undersöker här, men det är fortfarande intressant, och det kan ge någon fingervisning om hur medier faktiskt gestaltar dam-och herrinnebandy.

Benämningar

Fördelningen av de olika benämningarna var också snarlika, och det visar på att fokus hamnar på liknande saker, oavsett om det är daminnebandy eller herrinnebandy som det rapporteras om. Siffrorna är snarlika för hur spelare eller ledare beskrivs. Det är inget vidare kontroversiellt. Det är en högst intressant analys, för att återkoppla till Larsson

(2018): Pojkarna är de ”seriösa”, medan flickorna ses som ”oseriösa”. Det finns alltså en skillnad i hur de olika könen gestaltas.

Beskrivningen av spelarna som ”innebandyspelare” framför ”människa” kan tolkas på olika sätt. 1) Spelarnas karriärer sätts i fokus vilket skapar en bild av en seriositet och tävlingsvilja som är stark. 2) Benämningen ”innebandyspelare” fungerar som en slags blockering för människan i sig, och det mänskliga. Det finns liksom ingen människa bakom rollen som spelare, utan spelarrollen är den identitet som finns.

Benämningarna på könet, alltså ”kvinnan/mannen”, är i princip inget som förekommer, och det gör att fokus istället hamnar på de två andra variablerna.

Det är lite samma fråga kring variabeln som gäller bedrifter och meriter sportsligt sett. Frågan som ställdes var om det är något som är mer frekvent bland ena könet än det andra. Med andra ord, om behovet att framställa ena könet som bättre eller starkare finns bland medierna. Svaret efter studien får betraktas som icke förvånansvärt, men ändå klart intressant.

Det som visade sig i resultatet var ett knappt övertag för de kvinnliga spelarna på 93 procent kontra 88 procent för de manliga spelarna. Medierna är alltså mer benägna att släppa fram meriter och betona det när det kommer till artiklar om kvinnliga innebandyspelare snarare än manliga innebandyspelare.

Återigen går det att återkoppla till Larsson (2018). Pojkarna är de ”seriösa”, medan flickorna ses som ”oseriösa”.

Samtidigt blir det svårt att kunna dra en fullständigt och korrekt slutsats av siffrorna, när det är en sådan skillnad i antalet artiklar. Det går å andra sidan att argumentera för att procentsatsen av dessa siffror är en fullt godtagbar metod för att genomföra studien.

Överlag går det att säga att fokus i de artiklar som analyserats ligger på just det sportsliga. Ord som ”VM-guld”, ”vinst i poängligan”, eller ”världens bästa spelare”, är alla ord och beskrivningar som betonar det sportsliga, identiteten som ”innebandyspelare” går över allt annat. Särskilt som artiklar där benämningar av kroppsdelar eller objektivering i princip inte förekommer. Fokus på ”mannen” och

”kvinnan” som person och som objekt är inte lika framträdande som det fokus som är på ”innebandyspelaren”.

Samtidigt är det intressant att det är 35 procent av artiklarna som innehåller benämningen ”innebandyspelaren” på herrsidan, och 50 procent som handlar om personen bakom spelaren, ”jaget”. Det illustreras i form av en benämning på namnen. ”Anna Wijk”, eller ”Rasmus Enström” till exempel.

Om man sedan fokuserar på en form av uteslutning av de olika benämningarna, landar det på olika siffror. Sett över könen sker en viss förändring när det gäller benämningarna ”innebandyspelaren” och ”människan”. Damerna utesluts i betydligt högre utsträckning i det sammanhang de benämns som spelare, men så fort de benämns som ”människor” så blir det ett annat resultat och herrarna utesluts i högre grad än damerna.

För att jämföra med resultatet i variabel 10 så är även dessa siffror motsägelsefulla.

Kvinnor och män utesluts i olika grad, beroende på vilket sammanhang det handlar om.

Sammanhang 1: Män som ”innebandyspelare” utesluts mindre än män som ”människor”. Alltså. Män som beskrivs och gestaltas som personerna bakom spelaridentiteten, utesluts oftare än män som gestaltas som spelare först och främst.

Sammanhang 2: Kvinnor som ”innebandyspelare” och kvinnor som ”kvinnor” utesluts i ungefär samma utsträckning.

8. Slutdiskussion

Sammanfattningsvis, det är som tidigare konstaterat, svårt att dra några definitiva slutsatser om vad dessa siffror kan betyda.

När det kom till fallet med antalet artiklar trodde jag att det skulle vara lite skillnad, inte mycket, men liten skillnad. Det var så att säga förväntat att herrarna kanske hade en liten majoritet i fördelning av artiklar som skrevs om dem. Det som dock går att säga i efterhand är att den skillnaden blev mycket större än förväntat.

Det vi dock kan utläsa är att herrspelarna definitivt får mer utrymme än damerna, och att kvinnorna utesluts i någon högre grad än männen. Det förstärker tanken om den

traditionella genusordningen; Det är männen som är normen, och kommer i första hand, och därför får de mest utrymme (Hirdman, 2007). Kvinnorna kommer i andra hand, och får i sin tur mindre utrymme.

Kvinnorna gestaltas också med identiteten som person och människa, i högre grad än innebandyspelare. Samtidigt beskrivs sportsliga meriter och erfarenheter mer frekvent i artiklar som handlar om daminnebandy. Kvinnorna gestaltas både som idrottare, men också som människor, det är dubbelbottnat. Herrarna gestaltas något mer som idrottare, även om betoningen på sportsliga meriter är snarlik, oavsett kön.

Herrarna gestaltas på ett liknande sätt: Identiteten som innebandyspelare är stark, men ”människan” betonas samtidigt högre än ”innebandyspelaren” enligt variabel 7.

Uteslutningen av herrarna som ”människor” är å andra sidan högre än herrarna som ”innebandyspelare”, vilket talar för en cementering av bilden av männen som spelare och de egenskaper som förknippas med en elitidrottare.

Jag har redan konstaterat att det har varit en del spretiga resultat i den här studien, och det har varit något förvirrande.

Damspelarna gestaltas i större utsträckning som *människor* och *personerna bakom rollen som spelare*. Herrspelarna gestaltas på ett sätt mer som *spelarna, idrottsmännen*.

Å andra sidan finns det tendenser för undantag åt båda hållen. Damspelarna utesluts i mindre grad om de benämns som ”människor” och personerna snarare än spelare. Det kan å andra sidan också betyda att de gestaltas just som ”människor” och inte spelare eller idrottare. Det blir som en slags bekräftelse att damspelarna får komma till tals, så länge som de är just ”människor” eller ”kvinnor”.

Det stämmer överens med Engströms (2008) teori om mediernas roll i rapporteringen. Medierna befäster alltså könsregler och normer genom att gestalta män och kvinnor på otraditionella sätt (Engström, 2008).

Diskriminering går att finna åt båda könen, där den just nämnda uteslutningen är det som är tydligast. Överlag diskrimineras röster av kvinnor i större utsträckning, men på

vissa benämningar är det tvärtom männen som diskrimineras. Det går stick i stäv med den traditionella tanken där kvinnor objektifieras.

Något som jag trodde skulle vara betydligt mer aktuellt i studien, men som knappast inte syntes, var begreppet objektifiering. Det gick att förnimma i ett par av det sammanlagda antalet artiklar, men på det stora hela förekom det inte alls. Något som gör att objektifieringsbegreppet inte är relevant att tala om när det gäller just den här typen av studier av rapporteringen av innebandyn.

Per definition handlar objektifiering om när människor behandlas som om de vore objekt och saker, snarare än levande personer med åsikter och känslor (Boréus, 2005). Det fanns inga tecken på sådana språkliga intentioner, då fokus mestadels låg på spelaren, men lika ofta på människan i sig, och benämningen av den. Det är fullt realistiskt att tro att det empiriska materialet spelar in i det här perspektivet också.

Djupare intervjuer och reportage tenderar och ska handla om personen bakom den roll som de annars figurerar i. Det är inte nyhetsmässiga orsaker bakom intervjun, utan det är ett annat journalistiskt intresse. Det gör att frågeställningarna blir annorlunda, och det i sin tur påverkar frågorna som ställs, och den text som senare skrivs ut till publicerbart material.

Reportage-skribenter tenderar att använda ett mer målande språk än nyhetsreportrar, där omgivning men också intervjupersonen hamnar i fokus ibland. Det kan göra att det ökar chansen för objektifiering, omedvetet eller medvetet.

Tidigare har det varit väldigt vanligt att kvinnornas existens i idrottsvärlden varit villkorad av sitt utseende, och det har speglat av sig i rapporteringen (Tolvhed, 2015).

Jag rekommenderar till vidare forskning i ämnet, där en ingångspunkt skulle kunna vara med större fokus på den journalistiska processen bakom den färdiga bevakningen av dessa bägge sporter, herrinnebandy-och daminnebandy. Med det menar jag att studera hur redaktioner nyhetsvärderar dam-och herrinnebandy, och hur det syns på redaktionerna. Vilka matcher bevakas? Vilka spelare pratar man med efter/innan match? För att få en större förståelse för varför bevakningen ser ut som den gör. Det hade

kunnat gå till genom en enkätstudie med anställda på berörda redaktioner, till exempel Sportbladet och SPORT-Expressen. För att få kunskap och insikt i vad som ligger bakom den bevakning, och hur den sker.

Referenser

- Boréus, Kristina.(2005). Diskursiv diskriminering: en typologi. *Statsvetenskaplig Tidskrift*. (2) ss 119-139.
- Eliasson, Annika. (2018). *Kvantitativ metod från början*. Lund: Studentlitteratur.
- Engström, K. (2008). *Genus & genrer - forskningsanknutna genusediskurser i dagspress*. Diss. Umeå: Umeå Universitet. <http://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:141476/FULLTEXT01.pdf>
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A., & Wängnerud, L. (2017). *Metodpraktikan : Konsten att studera samhälle, individ och marknad* (Femte upplagan. ed.). Stockholm: Wolters Kluwer.
- Helland, K. (2003). *Sport, medier og journalistikk : Med fotballandslaget til EM*. Bergen: Fagbokforl.
- Hirdman, Yvonne. (2007). *Gösta och genusordningen : Feministiska betraktelser*. Stockholm: Ordfront.
- Jarlbro, Gunilla.(2006). *Medier, genus och makt*. Lund: Studentlitteratur.
- European Institute for Gender Equality.(EIGE), (2017). {LUXB}: OPL. <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b51f0813-e45d-11e6-ad7c-01aa75ed71a1/language-en>
- Larsson, Håkan. (2018). Idrottens könsmonster: "bara är så" eller "går att påverka". Ingår i: *Resurser, representation och "riktig" idrott: om jämställdhet inom idrotten* / [ed] Christine Dartsch, Johan R Norberg & Johan Faskunger, Stockholm: Centrum för idrottsforskning.
- Larsson, Håkan.(2001). *Iscensättningen av kön i idrott*. Diss. Stockholm: Lärarhögskolan i Stockholm. <http://su.diva-portal.org/smash/get/diva2:185372/FULLTEXT01.pdf>
- Riksidrottsförbundet.(2017). *Idrotten i siffror*. <https://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/statistik/2017-idrotten-i-siffror---rf.pdf>
- Tolvhed, H. (2015). *På damsidan : Femininitet, motstånd och makt i svensk idrott 1920-1990*. Göteborg: Makadam.
- Wallin, U. (1998). *Sporten i spalterna : Sportjournalistikens utveckling i svensk dagspress under 100 år* (Göteborgska studier i journalistik och masskommunikation ; 16). Göteborg: Institutionen för journalistik och masskommunikation, Univ. (JMG).

Bilagor

Bilaga 1. Kodschema

KODSCHEMA

V.1 Manliga spelare/herrinnebandy. = Om artikeln handlar om manliga spelare/herrinnebandy. Om både damer och herrar nämns i artikeln, gäller variabelvärde 1c.

V.1a Ja.

V.1b Nej.

V.1c Delvis.

V.2 Kvinnliga spelare/daminnebandy. Om artikeln handlar om kvinnliga spelare/herrinnebandy. Om både damer och herrar nämns i artikeln, gäller variabelvärde 1c.

V.2a Ja.

V.2.b Nej.

V.2c Delvis.

V.3 Antal bilder. Hur många bilder som finns i artikeln. Videoklipp räknas som 1 bild.

V.3a:

V.3b Saknas.

V.4 Antal ord. Hur många ord som ryms artikeln. Utgår från Retrievers definition.

V.5 ”Innebandyspelaren”. Om spelaren benämns som ”innebandyspelare” eller ”spelgeniet” i artikeln. D.v.s. benämns utifrån kvalitéer på planen.

V.6 ”Kvinnan/mannen”. Om spelaren benämns som könet istället för spelare. ”Kvinnliga spelaren” eller ”manliga superstjärnan”.

V. 7 ”Människan”. Om spelaren benämns med namn istället för övriga två. T.ex. ”Alexander Galante-Carlström, Anna Wijk”.

V.5-7a Går ej att definiera. Om inget av ovanstående passar in, eller en dubbelbeskrivning förekommer.

V.8 Förekomst av beskrivning av utseende/yttre egenskaper. Om kroppsdelar eller kroppsliga egenskaper benämns i artikeln.

V.8a Ja.

V.8b Nej.

V.8c Går ej att definiera.

V.9 Uteslutning av aktuell spelare. Om spelaren inte får komma till tals direkt med egna citat i artikeln, d.v.s. TT eller Sportbladet har egna citat från spelaren med i artikeln.

V. 9a Ja.

V.9b Nej.

V.9c Går ej att definiera. Om artikeln berör flera spelare, och endast citat från en eller enstaka finns med.

V.10 Bedrifter innebandymässigt. Om meriter eller sportsliga erfarenheter tas upp i artikeln.

V.10a Ja.

V.10b Nej.

V.10c Går ej att definiera.

Bilaga 2. Kod-tabell

